

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ПОЧАТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Освітньо-професійна програма	Психологія забезпечення ментального здоров'я
Кафедра	Соціальної психології
Кількість кредитів	3,5 кредити ЄКТС
Форма контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Розробники курсу	Дар'я Трофімова
Контактна інформація	телеграм @da_trofimova

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

	<p>Курс спрямований на формування базових уявлень про психологічну практику та професійну ідентичність психолога. Розглядаються основи входження в професію, етичні принципи та норми діяльності психолога, питання професійної відповідальності, меж компетенції, конфіденційності та взаємодії з клієнтами. Особлива увага приділяється етичним дилемам початкового етапу практики, саморефлексії, профілактиці професійних помилок і формуванню відповідального ставлення до психологічної допомоги.</p>
	<p>Метою освітнього компонента є: формування у здобувачів системного уявлення про професію психолога, етичні засади та нормативні вимоги психологічної діяльності, а також розвиток готовності до початку самостійної практики з урахуванням меж компетентності, відповідальності та професійної ідентичності.</p>

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Блок 1.

Лекція 1. Кваліфікаційні характеристики професії психолога. Розгляд професії психолога в контексті сучасної системи психологічних наук і практик. Кваліфікаційні вимоги до психолога, професійні ролі, межі компетентності та відповідальності. Українські й міжнародні стандарти підготовки та діяльності психологів.

Лекція 2. Сфери і види діяльності психолога. Аналіз основних сфер професійної діяльності психолога (освіта, охорона здоров'я, соціальна сфера, бізнес, кризові контексти). Різновиди практики та особливості роботи в різних інституційних умовах. Міждисциплінарна взаємодія та професійні межі.

Лекція 3. Етичні принципи в роботі психолога. Основні етичні принципи психологічної діяльності: відповідальність, компетентність, конфіденційність, повага до гідності клієнта. Етичні дилеми початку практики. Нормативні документи та етичні кодекси психолога.

Лекція 4. Види і цілі психологічної допомоги. Огляд основних видів психологічної допомоги: консультування, психотерапія, психокорекція, психоосвіта, кризове втручання. Цілі психологічної роботи та критерії її доцільності. Вибір форми допомоги з урахуванням запиту та контексту.

Блок 2.

Лекція 5. Особистісні якості психолога. Розгляд особистісних характеристик, необхідних для професійної діяльності психолога. Роль рефлексії, емоційної зрілості, здатності до саморегуляції та професійних меж. Поняття та значення автентичності для практики психолога.

Лекція 6. Методи психотерапії з доведеною ефективністю. Огляд основних психотерапевтичних підходів, ефективність яких підтверджена науковими дослідженнями та визнана в Україні. Межі застосування методів та відповідальність за їх використання.

Лекція 7. Види діяльності психолога. Огляд сутності, специфіки та форм просвітницької, профілактичної консультативної та корекційної діяльності практичного психолога. Їхня мета та задачі.

Лекція 8. Початок практики психолога. Підготовка до входу в професійну практику: правові, етичні та організаційні аспекти. Питання супервізії, особистої терапії, професійної ідентичності та відповідальності перед клієнтом. Типові труднощі початку практики та способи їх подолання.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Курс реалізується у дистанційному форматі з поєднанням асинхронної роботи та обов'язкових практичних контактних занять. Усі навчальні матеріали курсу, зокрема лекції, методичні рекомендації, тестові та самостійні завдання, розміщуються на платформі MOODLE і є обов'язковими для опрацювання впродовж семестру.

Контроль засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється за допомогою тестування. Тестування проводиться у визначені терміни з чітким дотриманням дедлайнів, установлених на платформі MOODLE. Порушення строків виконання тестових завдань може призводити до зниження балів або, у разі систематичних порушень, до обмеження доступу до підсумкового контролю.

Важливою складовою курсу є практичні контактні заняття, присутність на яких є обов'язковою. Практичні заняття спрямовані на закріплення теоретичних знань, аналіз клінічних і професійних ситуацій, розвиток навичок професійного мислення та міжособистісної взаємодії. Пропуски практичних занять без поважної причини негативно впливають на підсумкову оцінку. У разі наявності поважної причини пропущене заняття може бути відпрацьоване шляхом виконання індивідуального завдання за погодженням із викладачем.

Під час контактних занять і онлайн-комунікації здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної етики, коректної професійної поведінки та принципів взаємної поваги. У процесі навчання забороняється плагіат, використання сторонньої допомоги під час тестування та передача власних відповідей іншим здобувачам. Порушення принципів академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність відповідно до чинних нормативних документів закладу вищої освіти.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: Проводиться з метою оцінювання результатів навчання протягом семестру і включає систематичний моніторинг навчальних досягнень здобувачів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі виконання практичних завдань, розв'язання

кейсів, проходження тестів та активної участі в обговореннях, в обсязі навчального матеріалу, визначеному для кожного заняття.

- *практичні задачі* (у письмовій роботі студенту необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування конкретних задач, психологічних проблем);

- *контрольний тест* (набір стандартизованих завдань з визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами);

Методи підсумкового контролю: Проводиться з метою оцінювання результатів навчання наприкінці семестру, відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

- *самостійна робота* (не оцінюється під час поточного контролю теми),

- *залік у формі тесту. Питання тесту орієнтовані на глибоке засвоєння матеріалу, що вивчається:*

• *тест до Блоку 1 включає 40 питань. Час виконання тестового завдання – 60 хв. Максимальна сума балів – 40 (1 бал за кожну правильну відповідь).*

• *тест до Блоку 2 включає 10 питань. Час виконання тестового завдання – 15 хв. Максимальна сума балів – 40 (4 бали за кожну правильну відповідь).*

За 100-бальною системою оцінюється кожен блок, а підсумкова оцінка є середнім арифметичним двох блоків.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних (6 год.)/практичних контактних занять (8 год.), організації самостійної роботи студентів (75 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи навчання: вербальні (лекція, пояснення, бесіда, дискусія), наочні (ілюстрація, демонстрація, приклад), практичні (аналіз кейсів, виконання практичних завдань, індивідуально-практичних робіт, тестів), а також інтерактивні техніки та методики.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Цільмак О. М. Класифікація професійно важливих якостей психолога-консультанта. — Юридична психологія. 2020. № 2 (27). <https://doi.org/10.33270/03202702.17>

2. Кобилянська Т. В. Особистісні та професійно важливі якості майбутнього психолога. <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/Personal-and-professionally-important-qualities-of-the-future-psychologist-T.-V.-Kobylianska.pdf>

3. Федан О.В. Особливості автентичності практичного психолога: теоретичний аналіз. Теоретичні і прикладні проблеми психології. Збірник наукових праць. – Светловодськ. - No3 (38). – 2015. - С. 493-500

4. Перелік методів психотерапії з доведеною ефективністю. <https://ips.ligazakon.net/document/RE41474>

5. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М. І. Мушкевич. – Вид. 3-тє. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 420 с.

6. Біла О.Г. Соціально-психологічні детермінанти особистісного становлення психолога-практика //Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наук. пр. Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України /Заред. С.Д. Максименка.— К.: ГНОЗІС, 2003. - ТУ. - 4.6. - С. 18-22.

7. Мельник Ю., Шаргородська С. Організаційно-методичні аспекти діяльності практичного психолога//Психологічна газета, 2008, №4.

8. Основи практичної психології/В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: Підручник. – К., 2006.
9. Верко С.С. Психолог в організації: «за» і «проти» //Актуальні проблеми психології: Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. - Т. 4. - К.: Інститут психології ім. Г.С. Костюка, 2002. - С. 207-211.
10. Етичний кодекс психолога Національної психологічної асоціації. Ред. Н. Коржова. 2021. https://www.npa-ua.org/_files/ugd/86d9b8_91576161f5464bc2a8b1fa49dc327fd4.pdf